

Muzeum války 1866 otevírá novou expozici odpovídající nejmodernějším světovým trendům

Muzeum východních Čech v Hradci Králové otevře 3. července 2026 v 15 hodin novou expozici v Muzeu války 1866 na Chlumu. Stane se tak symbolicky přesně 160 let od největší polní bitvy na českém území, která se odehrála u Hradce Králové a Sadové. Po dvouleté odstávce se návštěvníci dočkají otevření atraktivní a interaktivní expozice, která představí život i vojenské události roku 1866 nejen na bojišti u Hradce Králové, ale v celém národním a evropském kontextu.

„Moderní muzejnictví hledá cesty, jak historii přiblížit srozumitelně, poutavě a především lidsky. Nová expozice Muzea války 1866 je skvělým příkladem tohoto přístupu. Návštěvníci zde nebudou o tomto válečném konfliktu pouze číst, ale budou moci historické události doslova prožít. Díky promyšlenému propojení autentických příběhů, interaktivních prvků, moderních digitálních technologií a silné atmosféry osloví expozice odborníky, rodiny s dětmi i ty, kteří se o historii běžně nezajímají,“ uvádí Jiří Štěpán, náměstek hejtmana Královéhradeckého kraje pro kulturu.

Muzeum války 1866 se návštěvníkům uzavřelo na konci října roku 2023 a poté začalo nejprve stěhování stávajících sbírkových předmětů a pak práce na vzniku nové moderní expozice. Celkové náklady dosáhly necelých 20 milionů korun včetně DPH. Královéhradecký kraj jako zřizovatel muzea a investor projektu získal z Integrovaného regionálního operačního programu dotaci ve výši 12 milionů korun s DPH.

Podle ředitele Centra pro regionální rozvoj Hradec Králové Jakuba Řezníčka patří podpora kulturního dědictví a památek k dlouhodobým prioritám programu IROP: *„Obnova Muzea války 1866 na Chlumu je skvělým příkladem toho, jak mohou evropské peníze pomoci proměnit tradiční faktografickou výstavu v emotivní a interaktivní zážitek pro celou rodinu. Právě propojování bohaté regionální historie s nejnovějšími trendy a digitalizací je cesta, jak udržet naše kulturní dědictví živé a zajímavé i pro mladou generaci.“*

Zbytek finančních prostředků investovalo Muzeum východních Čech v Hradci Králové, jehož pobočkou je Muzeum 1866. Autory projektu jsou společnost StDio spolu s hradeckým muzeem. Realizátorem expozice byla společnost Capacity Expo, která má na svém kontě např. přírodovědné expozice v pražském Národním muzeu nebo nedávno otevřenou interaktivní expozici k napoleonským válkám na zámku Slavkov. On-line nadstavbu vytvořilo herní studio Charles Games.

V interiéru vznikla replika bojiště

Muzejní budova získala v interiéru zcela nové prostorové řešení. Vstupní vestibul se díky zaklopení stropního pohledu stal jednotným výstavním prostorem umožňujícím scénické nasvícení. Součástí úprav byla také instalace vzduchotechniky pro řízený režim prostředí.

Obsah nové expozice se zaměřuje na klíčové okamžiky války a bitvy a především na lidský rozměr konfliktu. Vedle vojenských operací představuje na modelových příkladech také osobní příběhy vojáků i civilistů, kteří konflikt prožívali. Předávané emoce a individuální osudy pomohou návštěvníkům pochopit jednotlivé události války roku 1866 i širší historické souvislosti.

Expozice nabízí několik interpretačních rovin. Kromě základních informací o tehdejší geopolitické situaci a průběhu vojenských operací přibližuje válku také pohledem civilního obyvatelstva. Důležitou součástí je příběhová linka vyprávěná prostřednictvím fiktivních civilních a vojenských postav, která však vychází z autentických vzpomínek pamětníků. *„Předchozí expozice se soustředila především na velké množství faktografických údajů a vojensko-historických informací, které byly pro běžného návštěvníka obtížně uchopitelné. Nová expozice klade větší důraz na příběh, prožitek a interaktivní prvky, které umožňují návštěvníkům lépe porozumět událostem roku 1866 a jejich dopadům na lidské osudy,“* říká Stanislav Hrbatý, náměstek ředitele Muzea východních Čech v Hradci Králové pro výstavní činnost.

Na centrální pokladnu obsluhující muzeum i rozhlednu, někdejší dům pro správce bojiště, navazuje nová přístavba s návštěvníckým zázemím a s možností základního občerstvení.

Důraz na moderní technologie v muzejnictví

Pracovníci muzea se od počátku příprav expozice drželi moderních trendů evropského muzejnictví a inspiraci sbírali v podobných muzeích napříč celým kontinentem. Na dramaturgii příběhů a na úvodním filmu s muzeem například spolupracoval filmový režisér, držitel Českého lva Jan Hecht.

Významnou součástí projektu je také mobilní aplikace, která návštěvníky provede nejen samotnou expozicí, ale i vybranými místy ústředního bojiště, včetně Svíbu a Rozběřic. Nejde však o jednoduchého průvodce po krajině. Aplikace stojí na mobilní hře, kterou vytvořilo herní studio Charles Games. To stojí za oceňovanými herními tituly s válečnou či historickou tematikou jako *Attentat 1942*, *Svoboda 1945: Liberation*, *Train to Sachsenhausen*, *Beecarbonize*, *Velvet 89* a další. K silnému zážitku přispívají také tři prvky rozšířené reality: v muzeu, na rozhledně a v lese u pomníku Baterie mrtvých.

Návštěvníci historii doslova ucítí

Do budoucna muzeum připravuje ještě čtvrtou dimenzi návštěvníckého zážitku, a to pachové stopy. Stejně tak budou do budoucna dodatečně implementovány prvky AI. *„Snažili jsme se vybudovat nikoliv vojenskou, ale válečné muzeum pro 21. století. Takové, které bude zážitkem pro širokou veřejnost bez rozdílu věku i pohlaví, ale které neurazí ani odborníky a*

bude svým tématem aktuální i dnes,“ dodává Petr Grulich, ředitel Muzea východních Čech v Hradci Králové.

Muzeum války 1866 sídlí v budově z 30. let 20. století. Po desetiletích, kdy byl význam bitvy zkreslován ideologií, došlo po roce 1989 k postupné obnově jejího historického významu. Provizorní expozici z roku 2010 nyní nahradila nová expozice vytvořená podle principů moderního evropského muzejnictví.

Muzeum války 1866 a rozhledna budou otevřeny pro veřejnost od 3. července 2026 každý den kromě pondělí od 10 do 18 hodin.

Základní vstupné:

- dospělí: 100 Kč
- senioři, studenti: 60 Kč
- děti a mládež do 19 let: zdarma